

Dictamen en relació amb una consulta d'un Consell comarcal sobre la revelació del contingut de les diligències d'embargament de béns immobles

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un Consell comarcal en què planteja si en les diligències d'embargament de béns immobles s'hi pot fer constar el nom i el dret de totes les persones relacionades amb la finca embargada, així com el règim matrimonial de l'espòs/a del deutor/a, tenint en compte la seva notificació a diverses persones.

Analitzada la petició i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent.

I

(...)

II

El Consell Comarcal planteja, en el seu escrit de consulta, si en les diligències d'embargament de béns immobles s'hi pot fer constar el nom i el dret de totes les persones relacionades amb la finca embargada, així com el règim matrimonial de l'espòs/a del deutor/a, d'acord amb les dades que consten en el Registre de la Propietat, o bé si només poden constar les dades de la persona deutora.

Assenyala que el règim de notificacions en matèria tributària és el previst a la legislació de procediment administratiu amb les especialitats establertes a la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària (en endavant, LGT), per la qual cosa també cal tenir present les previsions de l'article 40.5 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, LPACAP), segons el qual:

“5. Las Administraciones Públicas podrán adoptar las medidas que consideren necesarias para la protección de los datos personales que consten en las resoluciones y actos administrativos, cuando éstos tengan por destinatarios a más de un interesado.”

A la vista d'aquestes previsions, el Consell comarcal qüestiona si les persones a qui s'ha de notificar la diligència d'embargament poden tenir accés a les dades personals que hi consten o bé si caldria adoptar alguna mesura al respecte.

A aquesta qüestió ens referim en els apartats següents d'aquest dictamen.

III

Atesos els termes en què es formula la consulta, cal fer avinent, d'entrada, que qualsevol tractament (article 3.c) de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD)) que el Consell comarcal dugui a terme de les dades de persones físiques (article 3.a) LOPD) en relació amb els expedients de constrenyiment administratiu de deutes tributaris ha de respectar els principis i garanties de la normativa de protecció de dades personals.

L'article 4.1 de l'LOPD estableix que *“les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades,*

pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut.”

En la mateixa línia, l'article 5.1.c) del Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (en endavant, RGPD), aplicable a partir del proper 25 de maig de 2018, estableix que *“los datos personales serán adecuados, pertinentes y limitados a lo necesario en relación con los fines para los que son tratados”*.

De conformitat amb aquest principi de minimització, les dades personals que es facin constar en la diligència d'embargament hauran de ser les mínimes necessàries per al compliment de la finalitat a què respon.

En aquest sentit, cal fer referència a l'LGT, citada abans. D'acord amb el seu article 160.2, el cobrament o la recaptació del deute tributari pot realitzar-se en període voluntari -mitjançant el pagament o compliment de l'obligat tributari en els terminis que preveu l'article 62 de la mateixa LGT-, o bé en període executiu -mitjançant el pagament o compliment espontani de l'obligat tributari o, si no n'hi ha, a través del procediment administratiu de constrenyiment-.

L'article 167 de l'LGT, relatiu al procediment de constrenyiment, estableix, en el seu apartat 4, que *“si el obligado tributario no efectuara el pago dentro del plazo al que se refiere el apartado 5 del artículo 62 de esta ley, se procederá al embargo de sus bienes, advirtiéndose así en la providencia de apremio.”*

Respecte la pràctica d'aquest embargament de béns, l'LGT en determina l'ordre a seguir (article 169), i preveu, en el seu article 170.1, que *“cada actuación de embargo se documentará en diligencia (...)”*.

La diligència d'embargament, per tant, es configura com el document que s'expedeix, en el marc del procediment de constrenyiment, per documentar l'embargament dels béns i drets que ostenta l'obligat tributari, atès que és aquest qui manté un deute amb, en aquest cas, la hisenda local.

El Reglament general de recaptació, aprovat pel Reial decret 939/2005, del 29 de juliol (en endavant, RGR), en desenvolupament de les previsions de l'LGT abans esmentades, concreta, entre d'altres aspectes, la informació que ha de constar en les diligències d'embargament.

En concret, als efectes que interessin en el present cas, cal fer referència al seu article 83, que estableix:

“1. El embargo de bienes inmuebles y derechos sobre estos se efectuará mediante diligencia, que especificará las circunstancias siguientes:

a) Nombre y apellidos o razón social o denominación completa del titular y, en su caso, del poseedor de la finca embargada, número de identificación fiscal de ambos y cuantos datos puedan contribuir a su identificación.

b) Si se trata de fincas rústicas: naturaleza y nombre de dicha finca, término municipal donde radique y situación según se nombre en la localidad, linderos, superficie y cabida, e identificación registral y catastral, si constan.

c) Si se trata de fincas urbanas: localidad, calle y número, locales y pisos de que se componen, superficie, e identificación registral y catastral, si constan.

d) Derechos del obligado al pago sobre los inmuebles embargados.

e) Importe total del débito, concepto o conceptos a que corresponda e importe de la responsabilidad a que se afecta el inmueble por principal, recargos, intereses y costas, con la advertencia de que podrá extenderse a los intereses que puedan devengarse hasta que concluya la ejecución y a las costas de esta.

f) *Advertencia de que se tomará anotación preventiva del embargo en el Registro de la Propiedad a favor del Estado o, en su caso, de la entidad u organismo titular del crédito que motiva la ejecución.*

g) *De constar fehacientemente, estado civil y régimen económico del matrimonio.*

(...)"

D'aquest precepte s'infereix que en les diligències d'embargament de béns immobles caldrà fer-hi constar bàsicament informació relativa a l'obligat tributari (el deutor) propietari del bé immoble embargat. Només per al cas que, tot i ser propietari, no n'ostenti la possessió, la normativa preveu que es faci constar també informació sobre aquesta persona, si bé limitada a les seves dades identificatives.

La inclusió en la diligència d'embargament del conjunt d'informació personal a què fa referència aquest article de l'RGR s'adequaria a la legislació de protecció de dades, en la mesura que es tractaria d'informació adequada i pertinent per al correcte desenvolupament de l'actuació d'embargament per part de la hisenda local.

Òbviament, és necessari recollir la identitat de l'obligat tributari, atès que és respecte el seu patrimoni que s'efectua l'embargament. Precisament perquè l'actuació s'efectua contra els seus béns, també seria pertinent, si fos el cas, fer-hi constar la identitat de la persona que els posseeix.

Apuntar, respecte aquesta informació identificativa, que, malgrat la previsió de l'RGR de fer-hi constar "*cuantos datos puedan contribuir a su identificación*", d'acord amb l'esmentat principi de minimització de dades (articles 4 LOPD i 5.1.c) RGPD), s'entén que, amb caràcter general, seria suficient que s'indiquessin les dades relatives al nom, cognoms i número de DNI o equivalent d'aquestes persones.

Per altra banda, també és necessari concretar en la diligència d'embargament els drets que l'obligat tributari (el deutor) disposa sobre el bé immoble embargat, als efectes de deixar constància que l'embargament s'efectua en la part corresponent a llur titularitat.

Pel que fa a la informació sobre "*estado civil y régimen económico del matrimonio*", s'entén que la normativa es refereix a informació sobre el règim econòmic matrimonial de l'obligat tributari, tenint en compte que, en règim de societat de guanys, els béns adquirits responen davant els deutes contrets per un dels cònjuges.

A la vista d'aquestes previsions, per tant, no sembla que es pogués justificar, des del punt de vista de la protecció de dades, que en la diligència d'embargament de béns immobles s'incloguin altres dades personals relatives a l'obligat tributari (el deutor), ni tampoc informació personal d'aquelles persones que ostenten drets reals sobre aquests béns, tal com s'apunta en l'escrit de consulta, llevat, si s'escau, de la identificació del posseïdor.

Això no impediria, no obstant, que es pogués indicar en la diligència la mera existència d'aquests drets reals sobre el bé immoble embargat (com ara, l'existència d'un usdefruit, servitud de pas, hipoteca, etc.), és a dir, sense identificar les persones que en són beneficiàries.

IV

El Consell comarcal també planteja si les persones a qui se'ls ha de notificar la diligència d'embargament de béns immobles poden tenir coneixement de la informació personal que hi consta.

Des de la perspectiva del dret a la protecció de dades de caràcter personal, "*qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de l'interessat*" constitueix una cessió o comunicació de dades (article 3.i) LOPD) i, com a tal, s'ha d'efectuar de conformitat amb el

règim previst, amb caràcter general, per a les comunicacions o cessions de dades personals a l'article 11 de l'LOPD.

Aquest article disposa, com a norma general, que les dades objecte de tractament *“només poden ser comunicades a un tercer per al compliment de finalitats directament relacionades amb les funcions legítimes del cedent i del cessionari amb el consentiment previ de l'interessat”* (apartat 1). Aquesta regla general troba però determinades excepcions, entre les quals, la possibilitat que la comunicació estigui autoritzada en una llei o norma amb rang de llei (apartat 2.a)).

En aquest sentit, cal fer referència, de nou, a l'LGT i, en concret, al seu article 170, el qual disposa el següent:

“1. Cada actuación de embargo se documentará en diligencia, que se notificará a la persona con la que se entienda dicha actuación.

Efectuado el embargo de los bienes o derechos, la diligencia se notificará al obligado tributario y, en su caso, al tercero titular, poseedor o depositario de los bienes si no se hubiesen llevado a cabo con ellos las actuaciones, así como al cónyuge del obligado tributario cuando los bienes embargados sean gananciales y a los condueños o cotitulares de los mismos.

2. Si los bienes embargados fueran inscribibles en un registro público, la Administración tributaria tendrá derecho a que se practique anotación preventiva de embargo en el registro correspondiente. A tal efecto, el órgano competente expedirá mandamiento, con el mismo valor que si se tratara de mandamiento judicial de embargo, solicitándose, asimismo, que se emita certificación de las cargas que figuren en el registro. El registrador hará constar por nota al margen de la anotación de embargo la expedición de esta certificación, expresando su fecha y el procedimiento al que se refiera.

En ese caso, el embargo se notificará a los titulares de cargas posteriores a la anotación de embargo y anteriores a la nota marginal de expedición de la certificación.

La anotación preventiva así practicada no alterará la prelación que para el cobro de los créditos tributarios establece el artículo 77 de esta ley, siempre que se ejercite la tercería de mejor derecho. En caso contrario, prevalecerá el orden registral de las anotaciones de embargo.

(...)”.

En termes similars, l'article 76.3 de l'RGR disposa que:

“3. Una vez realizado el embargo de los bienes y derechos, la diligencia se notificará al obligado al pago y, en su caso, al tercero titular, poseedor o depositario de los bienes si no se hubiesen realizado con ellos las actuaciones, así como al cónyuge del obligado al pago cuando los bienes embargados sean gananciales o se trate de la vivienda habitual, y a los condueños o cotitulares.

En el supuesto de bienes y derechos inscritos en un registro público el embargo también deberá notificarse a los titulares de cargas posteriores a la anotación de embargo y anteriores a la nota marginal de expedición de la certificación de cargas a que se refiere el artículo 74.

El embargo, en caso de cuotas de participación de bienes que se posean pro indiviso, se limitará a la cuota de participación del obligado al pago y se notificará a los condóminos.”

Així doncs, als efectes del règim de cessió de dades (article 11.2.a) LOPD), cal tenir present que és la mateixa legislació tributària la que habilita la comunicació de la informació personal continguda en la diligència d'embargament de béns immobles a persones diferents de l'afectat, en la mesura que l'embargament s'efectuï sobre un bé immoble respecte el qual ostentin drets reals.

El motiu no és altre que garantir que aquestes terceres persones interessades, com ara, el cònjuge, el posseïdor, el dipositari o els copropietaris que puguin ser titulars de determinats drets sobre el bé en qüestió, tinguin coneixement de l'existència de l'embargament, als efectes d'una eventual interposició d'una tercera de domini o altra acció civil davant la hisenda local o l'obligat tributari.

Per tant, la revelació de la informació personal continguda en la diligència d'embargament a aquestes terceres persones, sempre que el contingut s'ajusti a les previsions de l'article 83 de l'RGR, abans examinades, s'adequaria a la legislació de protecció de dades.

Fer avinent que, un cop resulti plenament aplicable l'RGPD, el proper 25 de maig, aquesta comunicació trobaria igualment habilitació en les previsions de l'article 6.1.c) i e), que disposa el següent:

"1. El tratamiento solo será lícito si se cumple al menos una de las siguientes condiciones:

(...)

c) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;

(...)

e) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento;

(...)"

Arribats a aquest punt, convé fer una consideració respecte l'article 40.5 de la LPACAP a què fa referència expressa el Consell comarcal en la seva consulta.

Aquest article disposa que *"las Administraciones Públicas podrán adoptar las medidas que consideren necesarias para la protección de los datos personales que consten en las resoluciones y actos administrativos, cuando éstos tengan por destinatarios a más de un interesado."*

Es tracta d'adoptar les mesures escaients per garantir que la notificació d'aquestes resolucions i actes administratius es fa a cadascuna de les persones interessades en la part que els afecta, de manera que no es reveli informació personal d'altres interessats, en el benentès que es tracta d'informació respecte la qual no se'ls pot reconèixer un dret d'accés.

En el present cas, tenint en compte la naturalesa de l'acte a notificar i el seu contingut – fonamentalment informació sobre l'obligat tributari-, així com la finalitat pretesa amb la seva notificació, no seria necessari adoptar cap mesura que limités l'accés al text de la diligència d'embargament de béns immobles per part de les terceres persones a qui se'ls ha de notificar de conformitat amb la legislació tributària.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

A la vista de les previsions establertes a l'article 83.1 de l'RGR, en les diligències d'embargament de béns immobles no és necessari incloure informació sobre les persones, diferents de l'obligat tributari, que ostenten algun dret real sobre el bé immoble embargat, llevat del supòsit de no coincidència entre propietat i possessió del bé, en què es podrà fer constar la identitat del posseïdor.

La comunicació, si escau, de les dades personals incloses en aquestes diligències a terceres persones interessades (posseïdors, dipositaris, cònjuge, copropietaris) està expressament habilitada per l'article 170 de l'LGT (article 11.2.a) LOPD) i, a partir del proper 25 de maig, per les previsions de l'article 6.1.c) i e) de l'RGPD.

Barcelona, 6 d'abril de 2018.